Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

26 iulie 2017*

„Trimitere preliminară – Regulamentul (UE) nr. 604/2013 – Determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe – Sosirea unui număr excepțional de ridicat de resortisanți ai unor țări terțe dorind să obțină o protecție internațională – Organizarea trecerii frontierei de către autoritățile unui stat membru în vederea tranzitării către un alt stat membru – Intrare autorizată prin derogare pentru motive umanitare – Articolul 13 – Trecerea ilegală a unei frontiere externe – Termen de 12 luni de la trecerea frontierei – Articolul 27 – Cale de atac – Întinderea controlului jurisdicțional – Articolul 29 – Termen de șase luni în vederea executării transferului – Calculul termenelor – Exercitarea unei căi de atac – Efect suspensiv”

În cauza C-490/16,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Vrhovno sodišče (Curtea Supremă, Slovenia), prin decizia din 13 septembrie 2016, primită de Curte la 16 septembrie 2016, în procedura

A. S.

împotriva

Republika Slovenija,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul A. Tizzano, vicepreședinte, doamna R. Silva de Lapuerta, domnii L. Bay Larsen (raportor) și J. L. da Cruz Vilaça, doamnele M. Berger și A. Prechal, președinți de cameră, domnii A. Rosas și A. Arabadjiev, doamna C. Toader și domnii M. Safjan, D. Šváby, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund și S. Rodin, judecători,

avocat general: doamna E. Sharpston,

grefier: domnul M. Aleksejev, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 martie 2017,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru A. S., de M. Nabergoj și de S. Zbičajnik, svetovalca za begunce;

– pentru guvernul sloven, de N. Pintar Gosenca, de B. Jovin Hrastnik și de A. Vran, în calitate de agenți;

* Limba de procedură: slovena.

– pentru guvernul elen, de T. Papadopoulou, în calitate de agent;

– pentru guvernul francez, de E. Armoët, în calitate de agent;

– pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de L. Cordì, avvocato dello Stato;

– pentru guvernul maghiar, de M. M. Tátrai și de M. Z. Fehér, în calitate de agenți;

– pentru guvernul austriac, de G. Hesse, în calitate de agent;

– pentru guvernul Regatului Unit, de C. Crane, în calitate de agent, asistată de C. Banner, barrister;

– pentru guvernul elvețian, de U. Bucher, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de M. Condou-Durande precum și de M. Žebre și G. Wils, în calitate de agenți;

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 8 iunie 2017,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 13 alineatul (1), a articolului 27 alineatul (1) și a articolului 29 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31, denumit în continuare „Regulamentul Dublin III”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între A. S., resortisant sirian, pe de o parte, și Republika Slovenija (Republica Slovenia), pe de altă parte, cu privire la decizia acesteia din urmă de a nu examina cererea de protecție internațională prezentată de A. S.

Cadrul juridic

3 Considerentele (4), (5) și (19) ale Regulamentului Dublin III au următorul cuprins:

„(4) Concluziile [Consiliului European, cu ocazia reuniunii sale speciale] de la Tampere [din 15 și 16 octombrie 1999,] exprimă de asemenea faptul că [sistemul european comun de azil] ar trebui să includă, pe termen scurt, o metodă clară și operațională pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil.

(5) O astfel de metodă ar trebui să se întemeieze pe criterii obiective și echitabile atât pentru statele membre, cât și pentru persoanele în cauză. Ar trebui, în principiu, să facă posibilă determinarea rapidă a statului membru responsabil, astfel încât să se garanteze accesul efectiv la procedurile pentru acordarea protecției internaționale și să nu compromită obiectivul prelucrării rapide a cererilor de protecție internațională.

[…]

(19) În vederea garantării protecției efective a drepturilor persoanelor vizate, ar trebui stabilite garanții juridice și dreptul la o cale de atac eficientă în ceea ce privește deciziile legate de transferurile către statul membru responsabil în conformitate în special cu drepturile recunoscute la articolul 47 din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Pentru a se asigura respectarea dreptului internațional, dreptul la o cale de atac eficientă împotriva unor astfel de decizii ar trebui să cuprindă atât examinarea aplicării prezentului regulament, cât și a situației de drept și de fapt din statul membru către care solicitantul este transferat."

4 Articolul 1 din acest regulament prevede:

„Prezentul regulament stabilește criteriile și mecanismele de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (denumit în continuare «statul membru responsabil»)".

5 Articolul 3 alineatul (2) al doilea paragraf din regulamentul menționat prevede:

„Atunci când este imposibilă transferarea solicitantului către statul membru desemnat inițial drept responsabil, pentru că există temeiuri substanțiale de a crede că în acel stat membru există deficiențe sistemice ale procedurii de azil și ale condițiilor de primire a solicitanților care duc la un risc de tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, statul membru care îndeplinește procedura de determinare a statului membru responsabil continuă examinarea criteriilor stabilite la capitolul III, pentru a determina dacă alt stat membru poate fi desemnat drept responsabil."

6 Articolul 7 alineatul (2) din același regulament precizează:

„Statul membru responsabil în conformitate cu criteriile stabilite în acest capitol este determinat pe baza situației existente în momentul în care solicitantul a prezentat prima oară cererea sa de protecție internațională unui stat membru."

7 Articolul 12 din Regulamentul Dublin III instituie un criteriu de determinare a statului membru responsabil, referitor la eliberarea permiselor de ședere sau a vizelor.

8 Articolul 13 din acest regulament, intitulat „Intrarea și/sau șederea", prevede la alineatul (1):

„Atunci când se stabilește, pe baza probelor sau a dovezilor circumstanțiale astfel cum sunt descrise în cele două liste menționate la articolul 22 alineatul (3) din prezentul regulament, inclusiv datele la care face referire Regulamentul (UE) nr. 603/2013 [al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind instituirea sistemului «Eurodac» pentru compararea amprentelor digitale în scopul aplicării eficiente a Regulamentului (UE) nr. 604/2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid și privind cererile autorităților de aplicare a legii din statele membre și a Europol de comparare a datelor Eurodac în scopul asigurării respectării aplicării legii și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 1077/2011 de instituire a Agenției europene pentru gestionarea operațională a sistemelor informatice la scară largă, în spațiul de libertate, securitate și justiție (JO 2013, L 180, p. 1)], că un solicitant a trecut ilegal frontiera într-un stat membru pe uscat, pe mare sau pe calea aerului venind dintr-o țară terță, statul membru în care s-a intrat astfel este responsabil de examinarea cererii de protecție internațională. Această responsabilitate încetează la douăsprezece luni de la data la care a avut loc trecerea ilegală a frontierei."

9 Articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III prevede:

„Atunci când un stat membru în care s-a prezentat o cerere de protecție internațională consideră că alt stat membru este responsabil de examinarea cererii, acesta poate, pe cât de repede posibil și în orice caz în termen de trei luni de la data la care a fost prezentată cererea în sensul articolului 20 alineatul (2), cere celuilalt stat membru să preia solicitantul.

Fără a aduce atingere primului paragraf, în cazul în care există un rezultat pozitiv transmis de Eurodac referitor la datele înregistrate în temeiul articolului 14 din Regulamentul (UE) nr. 603/2013, cererea se trimite în termen de două luni de la primirea rezultatului pozitiv, în temeiul articolului 15 alineatul (2) din regulamentul respectiv.

Atunci când cererea de preluare a unui solicitant nu este prezentată în termenele prevăzute la primul și al doilea paragraf, responsabilitatea pentru examinarea cererii de protecție internațională aparține statului membru în care s-a prezentat cererea."

10 Articolul 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul Dublin III are următorul cuprins:

„(2) Cererea de reprimire se depune cât mai rapid posibil și în orice caz în termen de două luni de la primirea rezultatului pozitiv transmis de unitatea centrală Eurodac, în conformitate cu articolul 9 alineatul (5) din Regulamentul (UE) nr. 603/2013.

În cazul în care cererea de reprimire se bazează pe alte dovezi decât cele provenite din sistemul Eurodac, acestea se trimit statului membru solicitat în termen de trei luni de la data depunerii cererii de protecție internațională în sensul articolului 20 alineatul (2).

(3) În cazul în care cererea de reprimire nu este depusă în termenul stabilit la alineatul (2), responsabilitatea pentru examinarea cererii de protecție internațională revine statului membru în care a fost prezentată noua cerere".

11 Articolul 26 alineatul (1) din Regulamentul Dublin II are următorul cuprins:

„Atunci când statul membru solicitat acceptă să preia sau să reprimească solicitantul […], statul membru solicitant notifică persoanei în cauză decizia de a o transfera către statul membru responsabil și, după caz, decizia de a nu examina cererea acesteia de protecție internațională […]"

12 Articolul 27 alineatele (1) și (3) din acest regulament prevede:

„(1) Solicitantul […] are dreptul la o cale eficientă de atac, sub forma unui apel sau unei revizuiri, în fapt și în drept, împotriva unei decizii de transfer în fața unei instanțe naționale.

[…]

(3) În scopul exercitării unui apel sau a unei revizuiri a deciziei de transfer, statele membre prevăd următoarele în dreptul lor intern:

(a) apelul sau revizuirea conferă persoanei în cauză dreptul de a rămâne pe teritoriul statului membru în cauză în așteptarea pronunțării unei hotărâri privind apelul sau revizuirea sau

(b) transferul se suspendă automat, iar această suspendare expiră după o perioadă rezonabilă de timp în cursul căreia o instanță națională, în urma examinării atente și riguroase a cererii, să fi decis cu privire la efectul suspensiv al apelului sau al revizuirii sau

(c) persoana în cauză are posibilitatea de a solicita, într-un termen rezonabil, unei instanțe naționale suspendarea punerii în aplicare a deciziei de transfer până la pronunțarea unei hotărâri privind apelul sau revizuirea. Statele membre asigură existența unei căi de atac eficiente prin suspendarea transferului până la pronunțarea hotărârii privind prima cerere de suspendare. […]”

13 Articolul 29 alineatele (1) și (2) din regulamentul menționat are următorul cuprins:

„(1) Transferul solicitantului […] din statul membru solicitant către statul membru responsabil se face […] în cel mult șase luni de la acceptarea cererii de a prelua sau reprimi persoana în cauză sau de la hotărârea definitivă privind apelul sau revizuirea atunci când efectul suspensiv există în conformitate cu articolul 27 alineatul (3).

[…]

(2) Atunci când transferul nu se efectuează în termenul de șase luni, statul membru responsabil este exonerat de obligația de a prelua sau reprimi persoana în cauză și responsabilitatea se transferă statului membru solicitant. Acest termen poate fi prelungit până la maximum un an în cazul în care transferul nu a putut fi efectuat datorită detenției în închisoare a persoanei în cauză sau până la maximum optsprezece luni în cazul în care persoana în cauză se sustrage procedurii.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

14 A. S. a părăsit Siria pentru Liban, înainte de a traversa Turcia, Grecia, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei și Serbia. În cursul anului 2016, el a trecut frontiera dintre acest din urmă stat și Croația. Autoritățile croate au organizat transportul său până la frontiera slovenă.

15 A. S. a intrat în Slovenia la 20 februarie 2016. El a fost predat ulterior de autoritățile slovene autorităților austriece. Acestea i-au refuzat totuși intrarea în Austria.

16 La 23 februarie 2016, A. S. a prezentat în Slovenia o cerere de protecție internațională.

17 Autoritățile slovene au solicitat autorităților croate să îl preia pe A. S., pe baza articolului 21 din Regulamentul Dublin III. La 20 mai 2016, acestea din urmă au dat curs acestei cereri.

18 La 14 iunie 2016, Ministrstvo za notranje zadeve (Ministerul de Interne, Slovenia) a decis să nu examineze cererea de protecție internațională prezentată de A. S., pentru motivul că acesta din urmă trebuie să fie transferat în Croația, care este statul membru responsabil de examinarea acestei cereri, în aplicarea criteriului enunțat la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, de vreme ce A. S. ar fi trecut frontiera în mod ilegal venind dintr-o țară terță.

19 A. S. a contestat această decizie în fața Upravno sodišče (Tribunalul Administrativ, Slovenia). La 4 iulie 2016, această instanță a respins acțiunea, suspendând executarea deciziei Ministerului de Interne din 14 iunie 2016, până la finalizarea litigiului prin pronunțarea unei decizii definitive. În consecință, A. S. a introdus o acțiune la instanța de trimitere.

20 În aceste condiții, Vrhovno sodišče (Curtea Supremă, Slovenia) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Protecția jurisdicțională în temeiul articolului 27 din [Regulamentul Dublin III] privește și interpretarea condițiilor privind criteriul prevăzut la articolul 13 alineatul (1) [din acest regulament], atunci când este vorba despre o decizie a unui stat membru de a nu examina cererea de protecție internațională, iar un alt stat membru și-a asumat deja responsabilitatea pentru examinarea cererii solicitantului pe același temei și atunci când solicitantul contestă acest lucru?

2) Condiția privind trecerea ilegală în temeiul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul [Dublin III] trebuie interpretată în mod independent și autonom sau prin coroborare cu articolul 3 punctul (2) din [Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO 2008, L 348, p. 98)] și cu articolul 5 din [Regulamentul (CE) nr. 562/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 martie 2006 de instituire a unui Cod comunitar privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul frontierelor Schengen) (JO 2006, L 105, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 8, p. 5), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (UE) nr. 610/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 (JO 2013, L 182, p. 1)], care definesc trecerea ilegală a frontierei, iar această interpretare trebuie aplicată în privința articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul [Dublin III]?

3) În lumina răspunsului la cea de a doua întrebare, noțiunea de trecere ilegală prevăzută la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul [Dublin III] trebuie interpretată, în circumstanțele prezentei cauze, în sensul că nu are loc o trecere ilegală a frontierei atunci când autoritățile publice ale unui stat membru organizează trecerea frontierei în scopul unui tranzit către un alt stat membru […]?

4) În ipoteza în care s-ar răspunde afirmativ la a treia întrebare, articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul [Dublin III] trebuie interpretat, în consecință, în sensul că interzice trimiterea unui resortisant al unui stat terț către statul prin care a intrat inițial pe teritoriul [Uniunii]?

5) Articolul 27 din Regulamentul [Dublin III] trebuie interpretat în sensul că termenele prevăzute la articolul 13 alineatul (1) și la articolul 29 alineatul (2) [din acest regulament] nu curg atunci când solicitantul își exercită dreptul la protecție jurisdicțională, *a fortiori* atunci când aceasta implică și o întrebare preliminară sau atunci când instanța națională așteaptă răspunsul Curții de Justiție a Uniunii Europene la o astfel de întrebare care a fost adresată în altă cauză? Cu titlu subsidiar, termenele ar curge într-o asemenea situație, statul membru responsabil neavând însă dreptul de a refuza primirea?”

Procedura în fața Curții

21 Instanța de trimitere a solicitat aplicarea procedurii preliminare de urgență prevăzute la articolul 107 din Regulamentul de procedură al Curții.

22 La 27 septembrie 2016, Curtea, la propunerea judecătorului raportor, după ascultarea avocatului general, a decis că nu era necesar să se dea curs acestei cereri.

23 Prin Decizia din 22 decembrie 2016, președintele Curții a dispus judecarea cu prioritate a prezentei cauze.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

24 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III trebuie interpretat în sensul că un solicitant de protecție internațională poate să invoce, în cadrul unei căi de atac exercitate împotriva unei decizii de transfer luate în privința sa, aplicarea eronată a criteriului de responsabilitate referitor la trecerea ilegală a frontierei unui stat membru, prevăzut la articolul 13 alineatul (1) din regulamentul menționat.

25 Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III precizează că solicitantul protecției internaționale are dreptul la o cale eficientă de atac, sub forma unui apel sau unei revizuiri, în fapt și în drept, împotriva unei decizii de transfer în fața unei instanțe naționale.

26 Întinderea căii de atac disponibile pentru un solicitant de protecție internațională împotriva unei decizii de transfer adoptate în privința sa este precizată în considerentul (19) al acestui regulament, în care se indică faptul că, pentru a se asigura respectarea dreptului internațional, dreptul la o cale de atac eficientă instituit prin regulamentul menționat împotriva deciziilor de transfer trebuie să cuprindă examinarea aplicării aceluiași regulament, pe de o parte, și a situației de drept și de fapt din statul membru către care solicitantul este transferat, pe de altă parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 iunie 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, punctele 38 și 39).

27 În această privință, Curtea a hotărât la punctul 61 din Hotărârea din 7 iunie 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), că, în cadrul acestei căi de atac, solicitantul protecției internaționale putea să invoce aplicarea eronată a unui criteriu de responsabilitate pentru examinarea cererii de protecție internațională enunțat în capitolul III din Regulamentul Dublin III.

28 În această hotărâre, Curtea nu a operat nicio distincție între diferitele criterii prevăzute în acest capitol, printre care figurează criteriul referitor la trecerea ilegală a frontierei unui stat membru, enunțat la articolul 13 alineatul (1) din acest regulament.

29 Desigur, numai criteriul enunțat la articolul 12 din regulamentul menționat era în mod direct în discuție în cauza în care s-a pronunțat hotărârea menționată.

30 Cu toate acestea, motivele reținute de Curte în aceeași hotărâre sunt valabile, *mutatis mutandis*, pentru criteriul enunțat la articolul 13 alineatul (1) din același regulament.

31 Astfel, trebuie arătat că în special criteriile care figurează la articolele 12 și 13 din Regulamentul Dublin III au un rol comparabil în desfășurarea procesului de determinare a statului membru responsabil instituit de acest regulament și, prin urmare, în aplicarea acestuia (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 iunie 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, punctele 41-44).

32 De asemenea, evoluțiile pe care le-a cunoscut sistemul de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul din statele membre și obiectivele acestui sistem, subliniate de Curte la punctele 45-59 din Hotărârea din 7 iunie 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), sunt deopotrivă pertinente pentru controlul aplicării articolului 13 din regulamentul menționat.

33 În ceea ce privește împrejurarea evidențiată de instanța de trimitere, potrivit căreia, în cauza principală, un alt stat membru a recunoscut deja că este responsabil de examinarea cererii de protecție internațională respective, trebuie subliniat că, în aplicarea articolului 26 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, o decizie de transfer nu poate fi notificată persoanei în cauză decât după ce statul membru solicitat a acceptat să o preia sau să o reprimească.

34 În aceste condiții, această împrejurare nu poate implica faptul că controlul jurisdicțional al deciziei de transfer în privința aplicării criteriilor enunțate în capitolul III din acest regulament este exclus, decât cu lipsirea articolului 27 alineatul (1) din regulamentul menționat de esențialul efectului său util. Este necesar, pe de altă parte, să se constate că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 7 iunie 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), statul membru solicitat recunoscuse în mod expres că era responsabil de examinarea cererii de protecție internațională respective.

35 Din ansamblul considerațiilor ce precedă rezultă că trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, citit în lumina considerentului (19) al acestui regulament, trebuie interpretat în sensul că un solicitant de protecție internațională poate să invoce, în

cadrul unei căi de atac exercitate împotriva unei decizii de transfer luate împotriva sa, aplicarea eronată a criteriului de responsabilitate referitor la trecerea ilegală a frontierei unui stat membru, enunțat la articolul 13 alineatul (1) din regulamentul menționat.

Cu privire la a doua și la a treia întrebare

36 Prin intermediul celei de a doua și al celei de a treia întrebări, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III coroborat, eventual, cu dispozițiile Regulamentului nr. 562/2006, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 610/2013, și cu cele ale Directivei 2008/115, trebuie să fie interpretat în sensul că un resortisant al unei țări terțe a cărui intrare a fost tolerată de către autoritățile unui prim stat membru confruntate cu sosirea unui număr excepțional de ridicat de resortisanți din țări terțe dorind să tranziteze acest stat membru pentru a prezenta o cerere de protecție internațională într-un alt stat membru, fără să îndeplinească condițiile de intrare în principiu impuse de primul stat membru, trebuie să fie considerat că a „trecut ilegal” frontiera primului stat membru menționat, în sensul acestei dispoziții.

37 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că reiese de la punctele 41-58 din hotărârea pronunțată astăzi, Jafari (C-646/16), că permiterea intrării unui resortisant dintr-o țară terță pe teritoriul unui stat membru într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal nu poate fi calificată ca „viză” în sensul articolului 12 din Regulamentul Dublin III.

38 În ceea ce privește interpretarea articolului 13 alineatul (1) din acest regulament, rezultă, mai întâi, de la punctele 60-72 din această hotărâre, că deși actele adoptate de Uniune în domeniile controlului la frontiere și al imigrației constituie elemente de context utile pentru a interpreta această dispoziție, conținutul noțiunii „trecere ilegală” a frontierei unui stat membru în sensul regulamentului menționat nu poate totuși, în principiu, să fie direct dedus din aceste acte.

39 În continuare, reiese de la punctele 73-92 din hotărârea menționată că un resortisant al unei țări terțe admis pe teritoriul unui prim stat membru, fără a îndeplini condițiile de intrare în principiu impuse în acest stat membru, în vederea tranzitării către un alt stat membru pentru a prezenta acolo o cerere de protecție internațională trebuie să fie considerat că a „trecut ilegal” frontiera acestui prim stat membru în sensul articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, indiferent că această trecere a fost tolerată sau autorizată cu încălcarea normelor aplicabile sau că a fost autorizată prin invocarea unor motive umanitare și prin derogare de la condițiile de intrare în principiu impuse resortisanților unor țări terțe.

40 În sfârșit, împrejurarea că trecerea frontierei a avut loc într-o situație caracterizată de sosirea unui număr excepțional de ridicat de resortisanți ai unor țări terțe dorind să obțină o protecție internațională nu este de natură a avea o incidență cu privire la interpretarea sau aplicarea acestei dispoziții (hotărârea pronunțată astăzi, Jafari, C-646/16, punctele 93-100).

41 În aceste condiții, trebuie amintit că, în aplicarea articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III și a articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, transferul unui solicitant de protecție internațională către statul membru responsabil nu trebuie să fie executat atunci când acest transfer presupune un risc real ca persoana interesată să sufere tratamente inumane sau degradante în sensul acestui articol 4 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 februarie 2017, C. K. și alții, C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, punctul 65). Un transfer nu ar putea fi deci executat dacă, în urma sosirii unui număr excepțional de ridicat de resortisanți ai unor țări terțe dorind să obțină o protecție internațională, un asemenea risc ar fi prezent în statul membru responsabil.

42 Rezultă că trebuie să se răspundă la a doua și la a treia întrebare că articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III trebuie să fie interpretat în sensul că un resortisant al unei țări terțe a cărui intrare a fost tolerată de către autoritățile unui prim stat membru confruntate cu sosirea unui număr excepțional de ridicat de resortisanți ai unor țări terțe dorind să tranziteze acest stat membru pentru a prezenta o cerere de protecție internațională într-un alt stat membru, fără a îndeplini condițiile de intrare în principiu impuse în acest prim stat membru, trebuie să fie considerat că a „trecut ilegal" frontiera primului stat membru menționat în sensul acestei dispoziții.

Cu privire la a patra întrebare

43 Având în vedere răspunsul dat la a doua și la a treia întrebare, nu este necesar să se răspundă la a patra întrebare.

Cu privire la a cincea întrebare

44 Prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 13 alineatul (1) și articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III trebuie interpretate în sensul că termenele prevăzute de aceste dispoziții continuă să curgă după introducerea unei căi de atac împotriva deciziei de transfer vizate, inclusiv atunci când instanța sesizată a decis să adreseze o cerere de decizie preliminară Curții.

45 Articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, care figurează în capitolul III din acest regulament, referitor la criteriile de determinare a statului membru responsabil, precizează, în cea de a doua teză, că responsabilitatea unui stat membru întemeiată pe criteriul referitor la trecerea ilegală a frontierei unui stat membru încetează la 12 luni de la data la care a avut loc această trecere.

46 Articolul 29 alineatul (2) din regulamentul menționat, care figurează în secțiunea VI din capitolul VI din același regulament, referitor la transferuri, dispune că, atunci când transferul de la statul membru solicitant către statul membru responsabil nu se efectuează în termen de șase luni, acest din urmă stat membru este exonerat de obligația de a prelua sau reprimi persoana în cauză și responsabilitatea se transferă statului membru solicitant.

47 Din cele două dispoziții reiese că termenele pe care acestea le prevăd au, ambele, ca scop limitarea în timp a responsabilității unui stat membru în temeiul Regulamentului Dublin III.

48 Cu toate acestea, rezultă atât din termenii dispozițiilor respective, cât și din locul lor în acest regulament că ele sunt aplicabile în decursul a două faze diferite ale procedurii instituite de regulamentul menționat.

49 Astfel, termenul menționat la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III constituie o condiție de aplicare a criteriului enunțat de această dispoziție și trebuie să se vegheze la respectarea sa în cursul procedurii de determinare a statului membru responsabil, la capătul căreia poate să fie eventual adoptată o decizie de transfer.

50 În schimb, articolul 29 alineatul (2) din acest regulament se raportează la executarea deciziei de transfer și poate fi aplicat doar odată ce principiul transferului este dobândit, cu alte cuvinte cel mai devreme atunci când statul membru solicitat a acceptat cererea de preluare sau de reprimire.

51 Regimurile respective ale acestor două termene trebuie deci să fie precizate ținând cont de obiectele specifice în cadrul procedurii instituite de regulamentul respectiv.

52 În ceea ce privește, în primul rând, termenul menționat la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III, trebuie arătat faptul că articolul 7 alineatul (2) din acesta precizează că determinarea statului membru responsabil, în conformitate cu criteriile enunțate în capitolul III din acest regulament, se face pe baza situației existente în momentul în care solicitantul a prezentat pentru prima oară cererea sa de protecție internațională unui stat membru.

53 Prin urmare, ultima teză a articolului 13 alineatul (1) din regulamentul menționat trebuie să fie interpretată în sensul că implică faptul că statul membru a cărui frontieră externă a fost trecută ilegal de un resortisant al unei țări terțe nu va mai putea fi considerat responsabil, pe baza acestei dispoziții, dacă termenul de 12 luni de la trecerea ilegală a frontierei a expirat deja la data la care solicitantul a prezentat cererea sa de protecție internațională pentru prima dată unui stat membru.

54 În aceste condiții, introducerea unei căi de atac împotriva unei decizii de transfer, care este în mod necesar posterioară notificării acesteia și, deci, prezentării unei cereri de protecție internațională, nu poate, prin natura sa, să aibă niciun efect asupra calculului termenului enunțat la articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III.

55 Într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, în care o cerere de protecție internațională a fost prezentată la mai puțin de 12 luni de la trecerea ilegală a frontierei unui stat membru, regula enunțată în ultima teză a articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III nu se opune aplicării acestui criteriu de responsabilitate.

56 În ceea ce privește, în al doilea rând, termenul enunțat la articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul Dublin III, rezultă, pe de o parte, din articularea dintre diferitele alineate ale acestui articol și, pe de altă parte, din lipsa oricărei precizări, în această dispoziție, în privința punctului de plecare a acestui termen, că aceasta precizează doar consecințele expirării termenului de executare a transferului enunțat la articolul 29 alineatul (1) din acest regulament (a se vedea prin analogie Hotărârea din 29 ianuarie 2009, Petrosian, C-19/08, EU:C:2009:41, punctul 50).

57 Or, articolul 29 alineatul (1) din Regulamentul Dublin III ține cont de consecințele introducerii eventuale a unei căi de atac, prevăzând că termenul de șase luni pentru executarea transferului curge de la hotărârea definitivă privind apelul sau revizuirea atunci când efectul suspensiv există în conformitate cu articolul 27 alineatul (3) din acest regulament.

58 În consecință, introducerea unei căi de atac căreia, precum celei în discuție în litigiul principal, i s-a recunoscut un efect suspensiv implică faptul că termenul de executare a transferului nu va expira, în principiu, decât la șase luni după intervenirea unei hotărâri definitive privind această cale de atac.

59 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie să se răspundă la a cincea întrebare că articolul 13 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul Dublin III coroborat cu articolul 7 alineatul (2) din acesta trebuie să fie interpretat în sensul că introducerea unei căi de atac împotriva deciziei de transfer este lipsită de efect în ceea ce privește calculul termenului prevăzut la articolul 13 alineatul (1) amintit.

60 Articolul 29 alineatele (1) și (2) din regulamentul menționat trebuie interpretat în sensul că introducerea unei asemenea căi de atac implică faptul că termenul enunțat la aceste dispoziții nu începe să curgă decât începând de la hotărârea definitivă privind această cale de atac, inclusiv atunci când instanța sesizată a decis să adreseze o cerere preliminară Curții, cu condiția ca respectiva cale de atac să se bucure de un efect suspensiv, conform articolului 27 alineatul (3) din același regulament.

Cu privire la cheltuielile de judecată

61 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

1) **Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, citit în lumina considerentului (19) al acestui regulament, trebuie interpretat în sensul că un solicitant de protecție internațională poate să invoce, în cadrul unei căi de atac exercitate împotriva unei decizii de transfer luate împotriva sa, aplicarea eronată a criteriului de responsabilitate referitor la trecerea ilegală a frontierei unui stat membru, enunțat la articolul 13 alineatul (1) din regulamentul menționat.**

2) **Articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013 trebuie să fie interpretat în sensul că un resortisant al unei țări terțe a cărui intrare a fost tolerată de către autoritățile unui prim stat membru confruntate cu sosirea unui număr excepțional de ridicat de resortisanți ai unor țări terțe dorind să tranziteze acest stat membru pentru a prezenta o cerere de protecție internațională într-un alt stat membru, fără a îndeplini condițiile de intrare în principiu impuse în acest prim stat membru, trebuie să fie considerat că a „trecut ilegal” frontiera primului stat membru menționat în sensul acestei dispoziții.**

3) **Articolul 13 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul Dublin III coroborat cu articolul 7 alineatul (2) din acesta, trebuie să fie interpretat în sensul că introducerea unei căi de atac împotriva deciziei de transfer este lipsită de efect în ceea ce privește calculul termenului prevăzut la articolul 13 alineatul (1) amintit.**

Articolul 29 alineatele (1) și (2) din regulamentul menționat trebuie interpretat în sensul că introducerea unei asemenea căi de atac implică faptul că termenul enunțat la aceste dispoziții nu începe să curgă decât începând de la hotărârea definitivă privind această cale de atac, inclusiv atunci când instanța sesizată a decis să adreseze o cerere preliminară Curții, cu condiția ca respectiva cale de atac să se bucure de un efect suspensiv, conform articolului 27 alineatul (3) din același regulament.

Semnături